

Tyresö kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
Kristin Norrbom
Utredare
08- 578 295 18
kristin.norrbom@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2019-03-04

1 (8)

Diarienummer

2019/KS 0116 10

Kommunstyrelsen

**Information om behovsanalyser för
verksamhetsutveckling gällande
verksamhetsområde 14 Renhållning inför
kommunplan 2019-2022, budget 2020**

**Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut till
kommunstyrelsen**

- Informationen noteras.

Kommunstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Kommundirektör

Britt-Marie Lundberg Björk
Chef Medborgarfokus och Tekniska kontoret

Beskrivning av ärendet

Inför 2017 prövades en ny metod för långsiktig behovsanalys i förvaltningarna. Behovsanalyserna har ett femårsperspektiv och beskriver hur verksamheterna behöver utvecklas för att möta framtidens behov. Analyserna var en del av underlaget för det strategiska arbetet med kommunplan 2015-2018 med budget

för 2018 samt för nämndernas planeringsarbete för 2018 och framöver. Behovsanalyserna är kopplade till kommunens omvärldsanalys, mål, vision samt verksamhetsutveckling.

Förvaltningarna har gjort en uppföljning av 2018 års behovsanalys, med en analys och prioritering av vilka förändringar som kommer att påverka verksamhetsområdet framöver.

Kommunstyrelseförvaltningen överlämnar analysen till kommunstyrelseförvaltningen för vidare hantering inom ramen för kommunplan 2019-2022 och budget för 2020.

Behovsanalys

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram behovsanalyser för verksamhetsutveckling inom kommunstyrelsens verksamhetsområden.

Uppföljning av behovsanalysen 2018

I juni 2018 beslutade regeringen om ett förtydligande av producentansvaret för insamling av förpackningar och returpapper. Man fattade också beslut om krav på kommunerna att tillhandahålla insamlingssystem för matavfall från hushåll.

Beslutet innebär i korthet ett förtydligande om att producenterna ska ta det fulla ekonomiska ansvaret för insamlingen av förpackningar och returpapper genom tillståndspliktiga insamlingssystem och att insamlingen, som huvudregel, ska ske bostads- eller kvartersnära. För att aktörerna ska få tid att anpassa sig så kommer servicen på insamlingen att höjas stegvis 2021 och 2025.

Beslutet innebär också att kommunerna ska erbjuda separat insamling av matavfall från hushållen senast år 2021.

Under verksamhetsåret införde Renhållningsenheten mobil insamling av farligt avfall för att öka invånarnas möjligheter att bli av med sitt farliga avfall utan att behöva besöka kretsloppscentralen. Dessutom har en större andel villahushåll och flerbostadshus än förväntat anslutit sig till matavfallsinsamlingen under året.

Utveckling av verksamhetssystemet har pågått under 2018, bland annat har strukturen för en digital kundportal arbetats fram för att möjliggöra att abonnenterna själva kan logga in och uträtta vissa ärenden digitalt på egen hand.

En förstudie för utbyggnation av kretsloppscentralen har genomförts. I Tyresö kommuns översiktsplan anges att kapaciteten för kretsloppscentralen ska utvecklas. Detta gäller såväl förbättra trafikflödet för att minska risken för köbildning in på anläggningen och att trafikflödet inne på själva anläggningen optimeras såväl som att ge möjlighet till en utökning av antalet fraktioner som kan tas emot på anläggningen för att möta både en växande befolkning samt nå ett ökat resursutnyttjande ur materialet som samlas in på anläggningen.

Renhållningsordningen har reviderats med bland annat med anledning av förändringar i miljöbalken. Renhållningstaxan har anpassats genom bland annat införandet av ett digitalt klippkort för företaget samt att alla tilläggsavgifter för att lämna avfall har slopats.

Förberedelser har gjorts för införandet av en ny och attraktivare tjänst för hämtning av trädgårdsavfall för att minska risken att trädgårdsavfall dumpas på allmän platsmark.

Arbetet med framtagandet av en ny avfallsplan pågick under verksamhetsåret. Syftet med avfallsplanen är att få ett tydligt gemensamt styrdokument för hållbar avfallshantering i kommunen fram till år 2030. Genom avfallsplanen har kommunen satt riktlinjer för hur avfallshantering i kommunen ska utvecklas under de kommande åren. Arbetet med avfallsplanen har mynnat ut i en strategi för utvecklingen av avfallshantering i kommunen mellan åren 2020–2030, med fokusområden och effektmål. Avfallsplanens tre fokusområden med tillhörande mål är formulerade utifrån de tre hållbarhetsperspektiven ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet.

Förberedelser inför för en miljösäkrare hantering av slamavfall som säkerställer att samtliga abonnenter tömmer sina anläggningar en gång om året har genomförts. Förändringen syftar till att bidra till en bättre vattenkvalitet och minskad belastning på omgivande sjöar och vattendrag.

Kommande förändringar som påverkar förutsättningarna för verksamhetsområdet

- Nationella mål och krav på ökat resursutnyttjande ställer i sin tur krav på separat mottagning/insamling av fler fraktioner i kommunen, såväl kvartersnära som på Kretsloppscentralen.
- Utveckling av verksamhetssystemet fortsätter i syfte till att underlätta administrativt för enheten. Renhållningsenhetens avsikt är att under verksamhetsåret lansera den kundportal som arbetades fram under förra året.
- Fortsatt utveckling av samarbetet mellan Renhållningsenheten och Stadsbyggnadsförvaltningen för att förbättra avfallshanteringen och ge möjlighet till ökad källsortering vid ny- och ombyggnationer.
- En arbetsmiljöinventering pågår i kommunen för att eliminera trafiksäkerhetsrisker och arbetsmiljöproblem i samband med avfallshämtning. Inventeringen mynnar i vissa fall ut i anvisade platser för avfallshämtning, i de fall hämtvägen inte uppfyller Arbetsmiljöverkets krav.

Beskrivning av verksamhetsområdet

Kommunens renhållningsverksamhet ansvarar för att samla in, transportera och behandla hushållens avfall enligt gällande lagstiftning och på miljömässigt bästa sätt. Renhållningsenheten ansvarar även för att upprätta kommunala föreskrifter för hantering av hushållens avfall samt att se över avfallshanteringen i stadsplaneringen. Verksamheten ansvarar även för att minska avfallsmängderna och att bidra till ökad kunskap om återvinning och resursutnyttjande hos kommuninvånarna.

Omvärlds- och konsekvensanalys

Avfallsbranschen har på senare år utvecklats med ökad tonvikt på förebyggande, återanvändning, återvinning och andra former av utvinning av material eller energi i strävan efter att komma närmare ett kretsloppssamhälle och en cirkulär ekonomi. I takt med att nya behandlingstekniker av olika material utvecklas och nya fraktioner kan behandlas inom rimliga avstånd kan Renhållningsenheten verka för ökat resursutnyttjande.

Renhållningsenheten kommer under 2019 fortsätta att utveckla verksamhetssystemet EDP Future och dess kundportal. Målet är att kunden exempelvis kan komma åt kundspecifik information när som helst på dygnet och från olika platser och enheter. Kunderna kommer mer lättillgängligt att kunna skapa sig en översiktlig bild av sina fakturor och tömningar samt eventuella avvikelser och på ett enklare sätt göra beställningar eller förändringar av sina abonnemang. Arbetsbelastningen för Renhållningsenheten och Servicecenter förväntas minska i och med införandet av kundportalen, vilket kommer underlätta i verksamhetens dagliga drift. Detta medför då att Renhållningsenheten kan rikta mer tid och resurser åt avfallsförebyggande åtgärder och aktiviteter med ännu större miljöfokus. Samtidigt krävs det personella resurser för att utveckla kampanjer och sprida information om kundportalen samt att utveckla den till att omfatta fler tjänster för kunden.

Arbetsmiljöverkets fokus på hämtpersonalens arbetsmiljö kommer mycket sannolikt att kvarstå, om inte förstärkas ytterligare. Trenden går mot mer kvartersnära insamling med gemensamma insamlingsplatser, då inte alla vägar uppfyller utrymmeskraven för vad som kan anses vara trafiksäkert och arbetsmiljömässigt godkända. Detta understryker vikten av att Renhållningsenheten upprätthåller ett fördjupat samarbete med Stadsbyggnadsförvaltningen för att säkerställa att utrymmen och lösningar för avfallshantering kommer in tidigt i planprocessen. För att främja ökad återvinning av olika fraktioner är det också betydelsefullt att avfallshanteringen får ta plats i samhällsplaneringen och vid nyexploatering.

För att avlasta Kretsloppscentralen och öka tillgängligheten för medborgare i kommunens västra del utreder Renhållningsenheten olika möjligheter till att

investera i och etablera så kallade mini-återvinningscentraler i kvartersnära lägen och i fler kommundelar.

Den fysiska utbyggnaden av Norra Tyresö centrum (NTC) sopsugssystem och avfallsterminal kommer att fortsätta under 2019. Sopsugsanläggningen i dess permanenta läge förväntas dock tas i drift något senare än de första kvartersens planerade inflyttning. Detta beror delvis på att avfallsterminalen kommer att anläggas i samma byggnad som den nya ishallen som planeras intill simhallen. Till följd av detta arbetar renhållningsenheten med en temporär sopsugsanläggning med en terminal placerad i ett tillfälligt läge för att avfallet från NTCs första kvarter ska kunna tas omhand på ett lämpligt sätt.

Befolkningsutveckling och prognoser

Kommunens befolknings- och bebyggelseutveckling innebär även att avfallsmängderna totalt sett kommer att öka. Verksamheten expanderar till följd av detta, vilket förutom större investeringsbehov och en ökad kostnadsmassa även medför att resurserna för drift och underhåll också behöver förstärkas.

Behov inom verksamhetsområdet

- Påbörja arbetet med att bygga ut och optimera kretsloppscentralen med avseende både på trafikflöden och sortering av insamlat material.
- Öka resursutnyttjandet genom att separera fler fraktioner som till exempel kommunplast (all plast som inte omfattas av producentansvar), lastpallar och gips på Kretsloppscentralen.
- Färdigställa Avfallsplan för Tyresö kommun 2020-2030.
- Fortsatt behov av samarbete mellan Renhållningen och Stadsbyggnadsförvaltningen för att förbättra avfallshanteringen och ge möjlighet till ökad källsortering vid ny- och ombyggnationer.
- För att öka resursutnyttjandet då det gäller både förpackningar och matavfall krävs förstärkta informationsinsatser samt nya spridningskanaler för att nå ut med information om miljönyttan med källsortering.

- En ny abonnemangsform med fastighetsnära insamling av trädgårdsavfall införs under året, tanken är att förenkla för kunderna och samtidigt minska nedskräpning på allmän platsmark.
- Utöka den butiksnära insamlingen med fler samarbeten för insamling av farligt avfall i butiksmiljö.

Förändringsbehov

Renhållningsenheten kommer att satsa på och prioritera:

- Påbörja förberedelserna för utbyggnad av kretsloppscentralen till förbättrat resursutnyttjande av fler fraktioner och på olika sätt utveckla Kretsloppscentralen. Att förbättra dispositionen på Kretsloppscentralen tillskapar ytor för insamling av fler fraktioner samt att trafikflödet på anläggningen optimeras.
- Informationsinsatser i olika former för att sprida kunskap om avfall, återbruk och återvinning hos medborgarna.
- Utred möjligheten att ansluta bostadsområden med fysiska/administrativa hinder för att gå med i matavfallsinsamlingen genom arbeta fram ett förfrågningsunderlag för tjänsten optisk sortering.
- Utredda olika lösningar och eventuellt påbörja upphandling av nytt inpasseringssystem till kretsloppscentralen.

Renhållningsenheten planerar att bibehålla:

- Nuvarande verksamhetssystem och utveckla de administrativa hjälpmedlen, såsom internetbaserad kundportal för att öka abonnent- och medborgarnytan.
- Fortsatt fokus på fastighetsnära insamling för att det ska vara lätt att göra rätt.
- Fortsatt arbete med att ansluta fler hushåll och verksamheter till matavfallsinsamlingen
- Fortsatta insatser för att nå ut till en flera målgrupper för att stärka kunskap om och uppmuntra till miljövänliga beteenden.

Renhållningsenheten planerar att frigöra resurser genom att:

- Driftsätta kundportalen Future Web så att fler kunder kan utföra enklare ärenden själva, samt se sina fakturor, tjänster och tömningar.

Beslut om taxor och avgifter

Gällande Renhållningstaxa är senast reviderad genom beslut om kommunplan i juni 2018. Ny taxa, med mindre justeringar, förväntas behandlas i samband med kommunplan 2020 vid fullmäktige 13 juni 2019. Den nya taxan förväntas träda i kraft 1 januari 2020.

Prioriterade utvecklingsområden

Renhållningsenheten har för avsikt att prioritera förbättrad logistik och insamlingsmöjligheter på Kretsloppscentralen för att bidra till att kommunen ska kunna möta sina visioner och mål samt driftsättning av kundportalen.

Kommande förändringar som påverkar förutsättningarna för verksamhetsområdet

I regeringsförklaringen framgick att Sverige ska utveckla den resurseffektiva, cirkulära och biobaserade ekonomin. Svenska konsumenter ska kunna göra hållbara och kemikaliesäkra val. Fler steg tas för att göra det lättare att återvinna och återbruka. Regeringsförklaringen innehåller även en skatt på avfallsförbränning, vilket kan komma att påverka behandlingspriset för den del av avfallet som går till förbränning.

Ett producentansvar för textil ska provas för att kraftigt öka återbruk och återvinning av textilier är en annan del av regeringsförklaringen.

Ytterligare behandlar regeringsförklaringen servicenivån för hushållens avfall och betonar att den hushållsnära insamlingen ska bli effektivare och samarbetet mellan kommunal insamling och producentansvarssystem ska bli bättre. För att öka återvinningen ska nya samordnade krav på lägsta servicenivå för hushållens avfall utredas, vilken ska omfatta förpackningar, tidningar, grovavfall och farligt avfall.